

Нюр 4 2017

6+

***

Ёсюп, ёсюп улуу болсам,
Уен окъун, билим алсам,

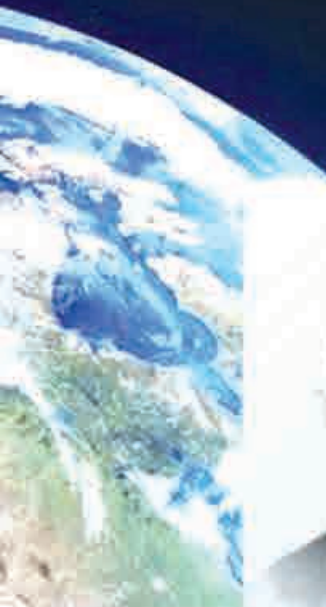
Қостос кеме шилерикме,
Аны кёкее жиберликме.

Сора кесил уҕарыкъна,
Жангы жулдуз аҕарыкъна,

Аллай жулдуз аҕарыкъна,
Анга «Нюр» деп атарыкъна.

Нюрюн берип турсун бизге,
Ёторлюк жерибизге.

ISSN 0207 - 6543

60 жыл мындан алгъа, 1957 жыл, октябрьни – этыйыкъ айны 4-де, адамны къолу бла ишленген зат – Жер спутниги – биринчи кере гъаршха (космосха) чыгъарылгъанды. Ары дери адам улу ненча минг жыл жашагъан эсе да Жер башында, аллай тамашалыкъ иш болмагъан эди.

СССР-де, бизни къыралны аты уа ол заманда алай эди, аллай жетишим болдургъанладан бири – малкъар халкъны уланы Энейланы Тимургъа ол жыл Ленинчи саугъа бериледи, къыралны бек бийик саугъасы.

1961 жылда уа, апрельни 12-де, тотур айда, гъаршха биринчи адам учханды – Юрий Гагарин. Аны бла байламлы айтхылы космонавт, Совет Союзну эки кере Жигити Георгий Гречко алай айтханды: «Малкъар халкъ алай бош халкъ туююлдю. Тимур Энеевни дунягъа малкъар халкъ бергенди. Бююнлюкде американлыла да, биз да гъаршха – космосха аны хайырындан учабыз!» – деп.

Ол жетишимден сора уа Энейланы Тимурну атын кёкде жулдузгъа атайдыла.

Адамны Жер хауасындан тышына – гъаршха атлатыр ючюн кюрешген алимлини саны мингле бла саналады. Алай бек айтхылыланы тизмеси: Королев, Келдыш, Энеев... – деп башланады.

Адам улуну алгъа атлатыр акъыл, эс, фахму, закийлик къайдан, къайсы халкъдан, къайсы элден, шахардан чыгъары белгисизди. Алай бир зат белгилиди – окъуудан, билимден чыкъгъаны. Сабий заманчыгъында Тимурну къолуна Циолковскийни китабы тюшеди... Бары да ол китапчыкъдан башланган эди...

Бююнлюкде Энейланы Магомметни жашы Тимургъа 93 жыл болады. Москвада жашайды. Саулукъ, узакъ ёмюр Анга!

ЁЛМЕЗЛАНЫ Мурадин

Кече,
хыличи жашчыкь
кибик,
жете келгенлей,
оюнубузну чачып
къояды,
къаст этгенлей.

Къалмагъанды
ёзге къарыу,
мен космонавт болмасам.

Ары,
кюннге учуп барып,
аны кёкге урмасам.

Бегитмесем,
тепмезча,
кече бир да
келмезча.

КОСМОНАВТ БОЛМАСАМ

Сурамда Жылкыбайланы
Элхам бла Эмилия

ЖУРТУБУЗНУ ИЙНАГЪЫ

Баку шахарда окъуучу эдим. Бир кюн дерсден къайтханымлай, нек эсе да телевизоргъа къараргъа ашыкъдым. Ол Азербайджанны ара шахарында бек кеп адам жыйылгъан жерни кёрюзтдю. Арыгъанымы, бар сагъышларымы да унутуп, битеу акъылымы телевизоргъа бурдум. Анда атлары дунягъа айтылгъан адамланы – жазычуланы, композиторланы, алимлени, жырчыланы эследим. Ала уа, бери озгъан ёмюрню бек фахмулу поэтлеринден бирлери Самед Вургунну туугъан кюнюню къаууанчын этерге келгенле. Анда оноуну уа Азербайджан Республиканы таматасы Ахундов эте. Ол бир заманда: «Энди уа сёз Къабарты-Малкъарны халкъ поэти Къулийланы Къайсыннга бериледи», – деди.

Олтургъан жеримден секирип ёрге туруп къалдым. Къууанчым тау башлагъа ёрлегенча болдум. Барыбыз да таулагъа къарап айтыучубуз Къайсынны атын; бийиклиги, деменгиллиги алача Къайсынны.

– Хурметли жамауат, – деди ол, хар сёзюнде дайымда жыр макъам эшитилген ана тилибизде, – Шимал Кавказны халкъларындан тазалыгъы шаудан суу бла эришген, магъанасыны теренлиги кёк кенглигине келишген саламларын алып келгенме.

Жыйылгъанланы бир дерге бири къалмай, ёрге турдула. Ахундов да къарс ургъан тауушу бизге эшитиле кётюрюлдю ёрге.

Халкъ, къарс ургъанын тохтатмай, аны сахнадан жибермей, кеп заманны тыйды.

Къалай насыплы эдим ол сагъатда мен! Къайсын Самед Вургунну назмуларын кёлюнден айтхан заманда уа ол уллу театрда шошлукъну чексизлигин соргъан окъуна этмегиз.

Сабийле, кёремисиз, фахмусу, билими, адамлыгъы болгъанны хар ким да къалай сюеди!? Халкъ ийнагъы болур ючюн а иги окъургъа, намысны, сыйны от жагъасына сакъ болургъа, ата-ананы, устазланы бек ыразы этерге керекди.

Къайсын ол кюн бизни да жокълады, кеп ариу кёл кётюрген сёзле да айтды.

Биз къонакъ юйден аны ашырачыкъдыкъ. Ол болгъан машинада эдиле Расул Гамзатов бла Абашидзе. Ала да жарыкъ саламлашдыла бизни бла.

Къайсын журтубузну ийнагъы эди. Аны алайлыгъын ангылагъан а насыпды хар бирибизге да.

Абдуллах БЕГИЙ УЛУ

ЖУКЪ АШАРГЪА УНАМАГЪАН

КИШТИКЧИК

Тынгысызды балачыкъ:
– Не болгъанды кишиуге,
Не сютчюк уртламайды,
Не этчик унамайды,
Не къаймакъ жаламайды,
Не затха жарамайды!
Бир къара бу кишиге!
Нек шошчукъса, айтчы, не?!
Ашармыса хычин, не?..
Амма, шо муну кёр сен!

– Ач болса, ашар, тийип
Турма! – дейди аммасы.
Балачыкъ да амалсыз:

– Чычханчыкъ тутуп берсем,
Ашамазмыса, ийи?
Айтчы, – дейди, жалына, –
Ким тийгенди жанынга?

Кишиучюк да, къаушалып,
Эринеди, бурула.
Жёрмечик да бошалып
Кёрюнеди гумуда.

ЧУБОКЛАНЫ АЛИЙ, (1943–1989),
медицина илмуланы доктору,
СССР-ни илмула Академиясыны
Илму кенгешчилерини башчысы
(1989–1992)

ОКЪУУНУ КЮЧЮ БЛА

Огъары жаны – акъбаш таула, тѳбени – жашил тала. Ортасы – къалын агъач. Онг жаны бла – Сукан суу череги, сол жанында – тагысы, береги. Тизгин-тизгин орамла, бахчала... Тѳгерѳги – сыртла, талала, сабаны, чаллыгъы, шауданы да. Къышы жомакъ, жазы омакъ, кѳгю чууакъ...

Огъары Жемтала...

Махтаулу сабанчыланы, малчыланы, назмучуланы, алимлени, жырчыланы, гѳежефлени да эли. Туугъан ташларын алтыннга алышмаз адамла жашайдыла мында. Ата журтларын, Ана тиллерин багъалагъан, суйген, бир бирге хурмет этген, адет-намысха къаты, къол къыйынлары бла, мангылай терлери бла жашагъан халал, огъурлу адамла. Сабийлерин да ол халда ѳсдюрѳдиле. Игилѳден юлгю алырча, ата-бабаларына ушарча.

Ала окъурукъ ма бу школ да, жангы ишленип, быйыл ачылгъанды. Анда биринчи къууанчлы жыйылыу да Чубокланы Рамазанны жашы Алий туугъанлы 75 жыл болгъанына аталгъанды. Школ аны атын жюрютеди. Алий бу элде туугъанды, сабийлигинден жаланда «5»-ге окъугъанды. Окъугъан школуна биринчи алтын майдалны келтирген да ол болгъанды.

СССР-ни Илмула Академиясында атын «къыралыбызны айтхылы алими» деп айтдыргъан Огъары Жемталачы жаш, медицина илмуланы доктору, профессор Чубокланы Алий СССР-ни Илмула Академиясында биология, физика жаны бла Илмучу къауумуну таматасы эди.

Хайт деген окъууну кючю бла не бийикге да чыгъаллыгъын кѳргюзтгенди. Закийлиги, билими, иш кѳллюлюгю бла миллетибизни атын дуниягъа айтдыргъанды. Анга дери адам баласына белгисиз илму жол ачып, келлик тѳлюле ол жолда андан ары барырча, дагъыда кѳп сейирликле ачарча этгенди. Аты ѳлюмсюздю!

ЧОЧАЙЛАНЫ Зухура,
Огъары Жемтала

ТАШНЫ СЫРЫН БИЛГЕН

БАЙЧОРАЛАНЫ Сослан

Жерибизни таш китапларын окъуп чыкъгъан, бурунгу жазмаланы ич сырларын, сагъышларын дунягъа ачхан айтхылы тарых алимибиз, фахмулу назмучу **БАЙЧОРАЛАНЫ Сосланга** бу айда 80 жыл толады. «Нюр» журнал анга – ата-баба журтубузну ташларын селешдирген адамгъа, саулукъ, узакъ ёмюр тилейди! Окъуучуларын да Сослан Аппаны земзем татыулу оюм шауданындан бирер уртлам бла сыйлайды.

«НЮР»

АЛАЙДЫ МЕН ЭТГЕН ЖАШАУ

Излеу, излеу, излеу...
Къаялада жайлау, кюзлеу,
Тарых сынла тинте къышлау –
Алайды мен этген жашау.

Сюйсенг, къошул жыйыныма,
Ёрле тауну къыйынына,
Халкъны эски ызын ызла,
Аны тинтедиле азла!

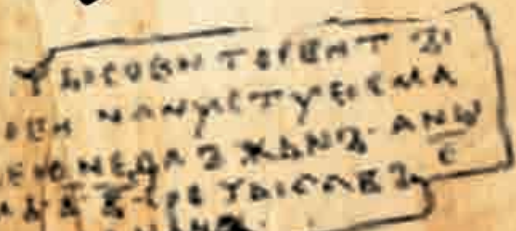
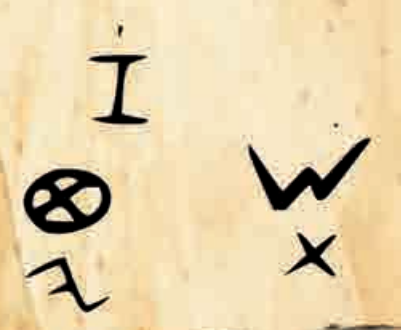
Угъай десенг, къал сау-эсен!
Манга – бийик, санга – ёзен!

СЫЙЛЫ ЫШАНЛА

Тамбла мен да сау къалыгъыз дерме,
Бу кюннге, бу жерге, жарыкъгъа,
Айланама, сыйынмагъан кёрмей
Дунияда ол кесгин жорукъгъа.

Хата жокъду! Къаудан къораса да,
Тюбюнден чыгъыучуду кырдык!
Журтха не къадар кёп жарасакъ деп,
Тауланы, тюзлени да жырдыкъ!

Жюрекни жаш этерча чыгъады
Бу кюмюш шорханы ауазы.
Къаныма НЮР болуп къаныгъады
Журтуму сериуюн ауазы.

Антуан де Сент-Экзюпери

БИЙ УЛУЧУКЪ

(Баргъаны. Аллы 7–10-чу (2016), 1-чи (2017) санындады)

VIII

Аз замандан ол гюлню игирек билдим. Бий уллучукъну жулдузунда ёсген гюлле къошакъсыз, омакъсыз хансла эдиле. Жукъа чапыракълы, кеслерине кёп жер да излемеген, зарансыз хансла. Эрттенликде кёз ачып, ингирге уа жумулуп къалгъан. Бу уа къайдан эсе да бир узакъ жерден учуп келип къоннган бир тюкден зыгытланнган зат эди. Башха битимлени бирине да ушамагъан. Ол баобаб деген алфтерек тукъумундан болуп иш къалмасын деп, анга аралып туруп эди Бий уллучукъ да. Ол а, ёрге тартыннганын къоюп, къош юлкючюк болуп, копал ийип тохтады. Аллай уллу копалланы Бий уллучукъ бу жолгъа дери кёрмегени себепли, бу бир сейирлик зат боллукъду дегенлей, сагъайгъанлай турду. Ол чагъарыкъ гюлчюг а, алыкъа кёзюн тышына къаратыргъа суймеген къызчыкълай, жашил юйчюгюню ичинде бугъунуп, кесин жасандырады. Уллу кючбюсюреучюк болуп, къолан жыйрыкъчыкълары юсюне кийип-кийип кёреди, бояуун, тюрсюнюн сайлай, сымарланады. Башын тышына къаратыргъа ашыкъмай, жашил ау артында къубулады. Къайда болса шархшархча, чачы-башы тозурап кёрюнюрге соймей эди. Ариулугъу бла алындырып къояргъа сюе эди дуняны. Да, хоу, айтып-айтмазча къошакълы эди! Бу жашырын хазырланыу узакъгъа созулду. Бир эрттенликде уа, кесин кёп сакълатхан гюл саптагъай, гюлленип ачылды, дуняны кёзюн къамата.

Бу такъыйкъачыкъ ючюн кесин аллай бир заманны къурап, аллай бир къыйын салгъан ол ариу гюлжан эснеп сёлешди:

– Ох-ох-ох, кючден уяндым да... Кечгинлик... Юсюм-башым да тозурап...

Бий уллучукъ, муну ариулугъуна сейирсиннгенин жашыралмай:

– Къалай тамашалыкъса! – деди.

– Керtimi? Алаймыды? – деди бир шош ауаз. – Кюн бла бирге туугъаныма эс бурсанг а.

Бий уллучукъ олсагъат сезген эди: бу тауушлукъ къонакъ къызчыкъ кесин соймей да туюлдю, болсада, солууунг тыйылырча, бир да къылыкъсыз ариу зат эди!..

Бир кесекден гюл дагъыда алай эсгертди:

– Ач да болгъанма. Бир ауузланыр затынг иш жокъмуду...

Бий уллучукъ, уялып, жунчугъан окъуна этди, суу къуйгъучун излеп тапды да, гюлню ариу суучукъ бла сыйлады.

Бир бош затчыкъ да жанына тийип къалгъан бир гынттылы, ёхтем да болгъаны аз замандан ачылды. Бий улучукъ да, мынга къуллукъ эте, ахырына таянды. Тёрт чыгъанасы бар эди да, бир жол гюл алай айтды:

– Къапланла окъуна келсинле, мен аланы тырнакъларындан къоркъмайма!

– Мени жулдузумда къапланла жокъдула, – деди Бий улучукъ.

– Къапланла ханс да ашамайдыла.

– Мен ханс тюйюлме, – деди ёпкелеген ауаз бла гюл.

– Кечгинлик...

– Къапланладан къоркъмай эдим да, къоркъмай эдим. Аяз къагъар деп къоркъама. Бир жабыу кибилинг жокъмуду?

«Кеси бир ханс, къоркъгъаны уа – аяздан... бек сейирди... – деп келди Бий улучукъну кёлюне. – Бек къыйынды бу гюлю къылыгына тюшюннген да!»

– Ингир айланса, юсюмю къалпакъ бла жабарса. Бу сени жулдузунгда асыры сууукъду. Жашаргъа да къыйын. Ма ол мен келген жерде уа...

Сёзюн бошамады. Бери бюртюкчюк заманында келип тюшген эди. Сора башха жерледен ол не зат билип айталлыкъ эди! Ётюрюкюнг терк ачылырын биле тургъанлай, алдаргъа кюрешген телиликди! Гюл къызчыкъ уялды, ийменди, сора бир-эки кере да жётгерди, Бий улучукъну хата-сындан жётгергенин кёзюне тутар ючюн:

– Къайда жабыуунг? – деди.

– Келтирирге атлана тура эдим, сёзюнгю бёлюрге болмай ансы.

Ол кезиуде гюл бютюнда къаты жётгерди: Бий улучукъ терслигин игирек ангылар эсе деген акъылда.

Бий улучукъ алгъа бу тауушлукъ гюлюню суююп, анга къуллукъ этерге хазыр эди эсе да, артда экили бола башлады. Магъанасыз сёзлеге эс буруп, кесин бир насыпсыз окъуна сунду.

– Бош магъана бере эдим аны сёзюне, – деди манга бир жол, шуёхунача. – Гюлюню айтханына бир заманда да тынгыларгъа керек туююлдю. Къара да кёр, къууан, хауасын ичинге тарт, солу... Гюлюм мени жулдузуму гюл хауадан къандырды, мен а анга къууана билмедим. Бу чыгъаналаны, къапланланы хапарлары... Ала мени кёлюмю къозгъаргъа, къууандырыргъа керек эдиле, мен а ачыуланып башладым...

Дагыда бир сырын билдирди:

– Мен ол заманда зат да ангыламай эдим. Сёзюне кёре угъай, ишине кёре сыйларгъа керек эди. Ол манга ариу хауасын саугъалай, жашаууму жарыта эди. Къачмазгъа керек эдим андан. Ол ууакъ хыйлачыкъланы, тузакъчыкъланы ичинде халаллыкъны сезалмадым. Гюлле бир халда тургъан затла уа бир туююлдюле да! Мен да асыры жаш эдим, ол затха къарамай сюе билирча.

ЗАНКИШИПАНЫ Жагъа

КЪАПЧЫКЪГЪА ТЮШГЕН НАМЫС

Жай чилле. Бир къолу бла сыртында къапчыкъны бухчагъындан тутуп, гулоч таягъына таяна, терлегени да чал сакъалын жибите, бир къартчыкъ, шошшош атлай, жолну ёрге келеди. Аны ызындан, эки къолун да хуржунуна сугъуп, жашчыкъ жетди.

– Ата, не кётюрюп бараса? – деп сорду.

Къартчыкъ, бёркюн кёзлеринден ёргерек этип:

– Бу жолну озуп бара, намысларын тюшюрюп кетленлени намысларын жыйып, къапчыкъ бла юйге кётюрюп барама, – деди.

Жашчыкъ, юйге келгенде, аппаны хапарын анасына айтды.

– Сен ол аппагъа салам бергенми эдинг? – деди анасы.

– Угъай.

– Жюгюн кётюрюрге уа болушханмы эдинг?

– Угъай.

– Да сора, балам, сени намысынг да тюшгенди... ол къапчыкъгъа, – деди анасы.

Жашчыкъ уллу сагъышха къалды...

ЧУУ-ЧУУ, ЧУУ АЛА...

АТА-БАБАЛАРЫБЫЗНЫ САБИЙ ЖЫРЧЫКЪЛАРЫНДАН

УММОЧУКЪЛА

Уммочукъла ке-ле,
Жанаришден ке-ле,
Желинлерин толтуруп,
Къаймакъ сютле бе-ре!

МИЯУ

Мияу, мияу, мияу келе,
Атха минмей, жаяу келе,
Тырнакъларын ачып келе,
Тырнакълыдан къачып келе,
Дыгъы-дыгъы-дыгъы-дыгъы!..

АНА ТИЛИМ - ЖАНЫМ-ТИНИМ, МЕНИ ДУНИЯМ!

Кёп болмагъанлай, Яникой элни шко- лунда «Ана тилим - жаным-тиним, мени дуниям» деген республикалы конкурс бардырылгъанды. Ол ана тил бла бай- ламлы болгъаны себепли устазла, окъуу- чула да миллетибизни ариу адетлерин, намысын, къылыгъын хар сёзлеринде, этген ишлеринде да баям этгендиле. Сыйлы къонакълагъа да школну арба- зында ариу тюбегендиле, алгъыш аякъ да узатып, школгъа чакъыргъандыла.

Жюри санына уа КъМР-ни Билим бериу, илму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствосуну келечиси Ахайланы Лариса, «Нюр» журналны баш редактору Сабанчыланы Арипа, Журналистлени союзуну таматасыны орунбасары Шауаланы Разият эмда ша- харда, элдеде малкъар тилден окъутхан

устазла да киргендиле. Быйыл закийибиз Къулийланы Къайсын туугъанлы 100 жыл болгъаны себепли, школда ачыкъ дерсле да аны хурметине аталып бардырылгъан- дыла. Эм алгъа къонакълагъа билим бериуде ишлегенли элли жыл толгъан, ариу тили бла хар окъучусуну жюре- гине да ана тилге соймекликни сингдирген, РФ-ни халкъ устазы Элбайланы Сафият Магомедовна «Къайсынны «Осуят» деген поэмасында Туугъан жерге соймекликни

суратланыуу» деген темагъа мастер-класс кёргозтгенди. Ызы бла уа кёп жыл- ланы ичинде сабийлеге жюрек жылыуун берген Улбашланы Фируза Шаманов- на ючюнчю классда Къулий улуну «Къарылгъачны уясы» деген чыгъармасына ачыкъ дерс бардыргъанды.

Бююнлюкде сабийле, жарсыугъа, ёз тиллерин иги билмейдиле, яникойчула уа анга да уста болгъанларын ачыкъ этгендиле. Поэтни къайсы назмусуна жыр тагъылгъанын да сагъынып, аладан бирин жырлагъандыла. Дерсни ахырында уа Сабанчыланы Арипа, алагъа ыспас этип, ана тилни уста билселе, башха тюрк миллетлени сёлешгенлерин да ангыларыкъларын белгилегенди. Устазла- ры Фируза Шамановна уа сабийле «Нюр» журналны сыйюп окъугъанларын да сагъыннганды.

Ачыкъ дерследен сора уа, къонакъланы «Дунияны ариулугъу» деген презен- тация бла сейирсиндиргендиле. Ол отоугъа кирген кесини озгъан ёмюрлеге тюш- ген сунарча эди. Къабыргъалада ариу таулу кийизле, бир жанында жаулукъланы тюрлюлери да тагъылып эдиле. Отоуну бирси жанында уа миллет кийимле кийип олтургъан къызчыкъла халкъыбызда жюрюген тюрлю-тюрлю къол усталыкъла бла кюреше, кийиз да ийлей эдиле.

Сабийни бешикге салгъан, юйге келин келтирген адетни юсюнден кёп сейир затланы эсгертип, хар бирини да къаллай магъанасы болгъанын билдиргендиле.

ТЕМУККУЛАНЫ Амина

Суратда: САБАНЧЫЛАНЫ Арипа яникойчу сабийле бла

АСЛАН БЛА ЭШЕК, СОРА ТЮЛКЮ

Аслан бла эшек, сора тюлкю уугъа чыкъгъандыла. Кёп жаныуар да тутуп, суйреп келип, бир жерге къалагъандыла. Аслан айтханды эшекге:

– Энди юлеш! – дегенди.

Эшек, къалауну юч тенг этгенди да:

– Хайда, алыгъыз! – дегенди.

Аслан ачыуланнганды. Ачыуланнганды да, эшекни чач-тук этип, жутуп къойгъанды.

– Жангъдан юлеш! – дегенди тюлкюге.

Тюлкю, мыллыклары барын да асланны аллына къалап, кесине уа бир гышмы къыйырчыкъ къойгъанды.

Аслан, боюнун буруп къарагъанды да:

– Ай, мени акъыллы тюлкючюгом! Ким юйретгенди сени былай тап юлеширге? – деп соргъанды.

– Сени бу эшекге этгенинг юйретгенди, сыйлы бийим! – дегенди тюлкю да.

Сабийлеге дерс

		Былайгъа къайсы ТЕРЕК орналса керек?

Къаллай тереклени билесе? Ненчасыны атын айталырса?
Сизни бахчада къаллай терекле ёседиле? Ёсмегенлери къайсыладыла?
Кесинг билалмасанг, атанга сор.

БИЛЛЯЧА

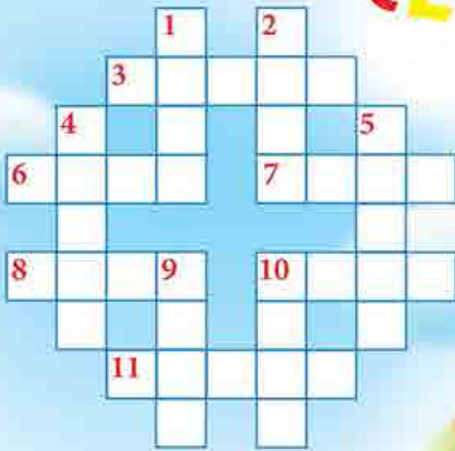

1		2		3
	О	О	О	
8	О		О	4
	О	О	О	
7		6		5

Багъалы Шуёх! Ортасындан башлап, төгерегине окъулурча, ол бош уялагъа 8 харф жаз. О харф жазылыпды. Къайсы харфдан башланса болур?
Чыгъаргъан сёзлеринги магъаналарын бил.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 3. Балчыкъда да тот болмаз. 6. Кёлю кьуруса да, гьур-гьуру кьурумаз. 7. Кьардан эсе акъ алаша, Жан-жанына сакъ алаша. 8. Жай ауур бола, кьыш женгил бола. 10. Алтындан багъалы. 11. Жазаргъа уста да, окъургъа – тилсиз.

ЁРЕСИНЕ: 1. Терегинден узакъ кетмез. 2. Ашаргъа жараулу ханс. 4. Бир кёлюм барды да, тьюю жерге жетмейди. 5. Ичине от жыйыучу, Жауну аллын тыйыучу. 9. Ёсюю бар да, атламы жокъ. 10. Адамгъа ким керек?

«Нюрню» 3-чю (2017) санында басмаланган СЁЗБЕРНИ ЖАУАБЫ

ЭНИНЕ: 5. Тынч. 7. Кюбе. 8. Темир. 9. Керим. 11. Изим. 12. Тери.

ЁРЕСИНЕ: 1. Ат. 2. Ант. 3. Нюр. 4. Ие. 6. Чегем. 7. Кирит. 9. Кир. 10. Мес. 11. Ит. 13. Иш.

«Нюрню» 3-чю (2017) санында басмаланган БИЛЛЯЧАНЫ ЖАУАБЫ

А	А	А	
	т	н	б
А	р	А	л
	х	гъ	с
А		А	А

Ортасында **А** харфдан башлап, төгерегине окъу, суйсенг а, төгерегинден – ортасына: ата, ана, аба, ала, аса, агъа, аха, ара. Была не сёзледиле, кимни, нени билдиредиле? Кесинг билалмасанг, билгенлеге сор. Соргъан айып тьююдю. Билмеген айыпды.

Ежемесячный литературно-художественный журнал для детей «НЮР» («Свет») № 4-2017 г.

Выходит с января 1982 года
На балкарском языке

Учредители:
Государственный комитет Кабардино-Балкарской Республики по печати и массовым коммуникациям, Общественная организация «Союз писателей КБР».

И.о. главного редактора
А. А. САБАИЧНЕВА

Редколлегия:
А. БЕГНОВ
М. БЕШПАНОВ
Т. БИТГИРОВА
Ж. ГУЗЕЕВ
Ф. МАМАЕВА
А. МПШАЕВА
М. ОЛЬМЕЗОВ

Оформление
Н. АККИЗОВОЙ

Компьютерный набор и верстка
А. БОЗНЕВОЙ

Фотографы А. БАЙСНОВ,
А. МАМАЕВ

На 1-й странице стихотворение
Н. МАММЕЕВА

Свидетельство о регистрации
ПИ № ТУ07 - 00102 от 24.12.2014 г.
Управление Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по КБР
Подписано в печать
12.04. 2017 г.
Выход в свет
28.04. 2017 г.
Формат 60x90 1/4
Бумага мелованная
Гарнитура литературная
журнальная рубленая
Печать офсетная
Усл. кр.-отг. 8.
Усл. печ. л. 2.
Уч.-изд. л. 2,7.

Тираж 1750 экз.

Заказ № 57

Индекс 73908

Стоимость одного номера по подписке через ФГУП «Почта Россия» – 11,64 руб.;
за 6 месяцев – 69,84 руб.

Адрес редакции: 360017,
г. Нальчик, пр. Ленина, 5.
Тел.: 42-37-27; 42-14-19.
8-928-077-70-67 – Арина
zhurnal_nyr@mail.ru

Адрес издателя: 360017
г. Нальчик, пр. Ленина, 5.
ГКУ «КБР-Медиа».
Дом печати.

Отпечатано в типографии
ООО «Тетраграф»
360000, КБР, г. Нальчик,
пр. Ленина, 33

Отпечатано в полном соответствии
с качеством предоставленного элек-
тронного оригинал-макета.

**Темиржанланы Алима,
1-чи классны окъуучусу**

**Забакъланы Лейла,
4-чю классны окъуучусу**

**Боташиланы Алима,
1-чи классны окъуучусу**